

KONKURSSIASIAMIEHEN TOIMISTO

TOIMINTAKERTOMUS 2010

KONKURSSIASIAMIEHEN TOIMISTO

Bulevardi 30 B 2 krs.

PL 157

000121 HELSINKI

Puhelin

010 366 5111

Telefaksi

010 366 5110

Internet

www.konkurssiasiamies.fi

1. Johdon katsaus

Oikeusministeriön yhteydessä toimii konkurssipesien hallinnon valvontaa ja julkisselvityksiä varten konkurssiasiamies. Konkurssiasiamiehen tulee tarpeellisessa laajuudessa seurata yrityksen saneerausmenettelyjen toimeenpanoa.

Vuonna 2010 pantiin vireille 2864 konkurssia, mikä on 12,5 % vähemmän kuin vuonna 2009. Konkurssien määrä oli kuitenkin edelleen korkeampi kuin muina 2000-luvun vuosina. Yrityssaneerauksia pantiin vireille 536, mikä on 8 saneerausta enemmän kuin edellisellä vuonna. Konkurssien takia uhanalaiseksi joutui 13 759 työpaikkaa, mikä on 7,4 % vähemmän kuin viime vuonna. Yrityssaneeraukseen haetuissa yhtiöissä oli henkilökuntaa kaikkiaan 5047, mikä on 881 vähemmän kuin vuonna 2009.

Julkisselvityksiä vuonna 2010 on käynnistetty 65 konkurssipesässä. Näiden perusteella konkurssisiin liittyviä talousrikoksia saatiin esitutkinnan piiriin ja käynnistettiin velkojien etua turvaavia takaisinsaantioikeudenkäyntejä.

Konkurssiasiamiehen toimiston työmäärä on ollut edelleen korkealla tasolla asiamääristä ja myös eräistä tavanomaista vaativimmista valvontatehtävistä johtuen.

Konkurssiasiamiehenä aloitti Eeva Arko-Koski toisen toimikautensa 1.3.2010. Tässä yhteydessä käynnistettiin toimiston toiminnan uudistamiseen tähtäävä hanke. Tarkoituksena on tehostaa toimintaa mielekkäällä työtehtävien jaolla, asiantuntijoiden osittaisella erikoistumisella ja työhyvinvointia edistävillä ratkaisulla. Toteutettavan konkurssipesien hallinnon valvonnan KOVA tietojärjestelmän avulla on tarkoitus kohdentaa rutiinivalvonnasta vapautuvaa työpanosta uusiin toimintamalleihin.

2. Vaikuttavuus

Konkurssiasiamiehen toimistolla on kolme keskeistä vaikuttavuustavoitetta: Hyvän pesänhoitokäytännön aikaansaaminen, konkurssisiin liittyvän harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjunta sekä hyvän selvittäjäntävän aikaansaaminen yrityssaneerauksissa.

Näihin vaikuttavuustavoitteisiin liittyviä suoritteita on käsitelty kohdassa 4.

Julkisselvitysten ja erityistarkastusten keskeiseksi vaikuttavuustavoitteeksi on valittu konkurssissa havaitun talousrikollisuuden ja harmaan talouden torjunta. Julkisselvitys- ja erityistarkastuskohteiden valinnan kriteerit on määritelty tätä silmällä pitäen. Julkisselvitysten kohteena on pääasiassa sellaisia varattomia konkurssipesiä, joissa velallisen toiminnassa havaitaan viitteitä törkeistä talousrikoksista, välikäsien käyttämisestä liiketoiminnassa tai saman henkilön toistuvasti tekemistä konkurseista.

Julkisselvityksillä pystytään saattamaan vähävaraisiin konkurssisiin liittyvät

törkeimmät väärinkäytökset asianmukaisesti poliisin tutkittaviksi ja toteuttamaan rikosvastuu konkursseihin liittyvissä talousrikoksissa.

3. Toiminnallinen tehokkuus

Konkurssiasiamiehen toimiston määrärahat ja kustannukset ovat kehittyneet seuraavasti:

Määrärahat ja kustannukset tuhatta euroa

Vuosi	palkat	toimintamenot	yhteensä
2007	613	566	1 180
2008	674	536	1 211
2009	713	618	1 331
2010	748	668	1 416

Konkurssiasiamiehen toimiston henkilötyövuosimäärä pysyi ennallaan 10 henkilötyövuodessa.

Vireille pantujen konkurssien ja yrityssaneerausten määrä on kehittynyt seuraavasti:

Konkurssien ja yrityssaneerausten määrä

Vuosi	konkurssit	yrityssaneeraukset
2007	2 258	306
2008	2 615	304
2009	3 275	528
2010	2 864	536

Toiminnan kustannukset ovat nousseet noin 3 %. Nousu johtuu lähes kokonaisuudessaan palkkatason noususta.

Valtion varoista maksettujen julkisselvityskustannusten määrä, kustannusten perintä takaisin valtiolle ja julkisselvityspesistä velkojille maksetut jako-osuudet ovat kehittyneet seuraavasti:

Julkisselvityskustannukset, takaisinperintä ja jako-osuudet velkojille tuhatta euroa

Vuosi	kustannukset	takaisinperintä	jako-osuudet
2005	69	-	-
2006	106	11	574
2007	118	1	203
2008	292	2	175
2009	188	65	329
2010	333	57	235

Alustavan arvioin mukaan noin kolmasosa julkisselvityksistä kattaa omat kustannuksensa niin, ettei valtion varoja ole tarpeen lainkaan käyttää kustannusten kattamiseen. Julkisselvitys vaikuttaa olevan taloudellisesti kannattavaa toimintaa. Pidemmän tarkastelujakson puitteissa julkisselvityspesistä kertyy kustannusten takaisinperintänä ja velkojille maksettuina jako-osuuksina enemmän kuin valtion rahaa on käytetty julkisselvityskustannuksiin.

Konkurssiasiamiehen määräyksestä suoritettujen erityistarkastusten kustannuksia maksettiin valtion varoista ja perittiin takaisin valtiolle seuraavasti:

Erytistarkastusten kustannukset ja kustannusten takaisinperintä tuhatta euroa

Vuosi	kustannukset	takaisinperintä	takaisinperintä %
2007	363	84	23,3
2008	348	122	35,1
2009	429	117	27,5
2010	476	102	21,4

Erytistarkastuksiin käytettävien määrärahojen osalta toimisto on nettobudjetoitu. Vuoden 2010 osalta oli erityistarkastuskustannusten takaisinperinnäksi budjetoitu 90 000 euroa. Takaisinperinnän määrä oli 102 668 euroa eli tulostavoite ylitettiin.

4. Toiminta ja tulokset

Konkurssipesien hallinnon valvonta

Konkurssiasiamiehen keskeisin tehtävä on konkurssipesien hallinnon valvonta. Valvonta tapahtuu toisaalta konkurssipesistä säännönmukaisesti toimitettavia asiakirjoja seuraamalla ja toisaalta neuvomalla ja ohjaamalla pesänhoitajia, velallisia, velkojia ja muita tahoja yhteydenottojen pohjalta eri pesänhoidon ongelmatilanteissa Päivittäinen neuvonta tapahtuu pääosin puhelimitse tai sähköpostitse. Toimiston virkamiehet ovat osallistuneet lukuisiin hyvää pesänhoitotapaa edistäviin koulutustilaisuuksiin, neuvotteluihin ja velkojainkokouksiin. Toimiston internetsivulla on ”Konkurssiasioista kysyttyä” osio, johon on kerätty konkurssiasiamiehen tulkintasuosituksia hyvästä pesänhoitotavasta. Sivulla on vierailut 7 000 - 8 000 kävijää kuukaudessa.

Havaittuihin pesänhoidon laiminlyönteihin tai väärinkäyttöihin on puututtu ohjein ja tarvittaessa hakemalla pesänhoitajan vapautusta tehtävästään.

Valvontaan liittyvien toimenpiteiden määrä on huomattava, mutta niitä ei ole niiden luonteesta johtuen juurikaan erikseen tilastoitu. Toimenpiteiden määrä on riippuvainen konkurssien määrän kehityksestä, jota on kuvattu edellä kohdassa 3.

Konkurssipesien tarkastukset

Raukeavien ja vähävaraisten konkurssipesien erityistarkastuksia on tehty konkurssivelallisen konkurssia edeltävien väärinkäytösten selvittämiseksi. Tarkastuksia on teetetty paljolti julkisselvityksen tarpeisiin.

Konkurssiasiamiehen toimiston tarkastustoiminta on kehittynyt seuraavasti:

Konkurssivelallisten erityistarkastukset ja konkurssipesien hallinnon tarkastukset

Vuosi	velalliset	konkurssipesät	yhteensä
2007	80	10	90
2008	80	4	84
2009	107	6	113
2010	72	7	79

Oikeusministeriön kanssa sovittu tulostavoite oli määrärahan puitteissa vähintään 100 erityistarkastuksen teettäminen vähävaraisissa konkurssipesissä. Tulostavoitetta ei saavutettu. Kuluvan vuoden määräraha riitti 79 tarkastuksen teettämiseen. Tämä johtuu siitä, että vuonna 2009 konkurssien määrä nousi selvästi ja tarkastuksia teetettiin huomattavasti yli tuolle vuodelle asetetun tulostavoitteen. Merkittävä osa vuonna 2009 teetetyistä tarkastuksista on valmistunut ja maksettu vuonna 2010. Vuoden 2010 määräraha ei näin ollen ole riittänyt kuin tuon 79 tarkastuksen teettämiseen.

Julkisselvitykset

Konkurssimenettelyä voidaan konkurssiasiamiehen hakemuksesta jatkaa julkisselvityksenä, jos sitä voidaan pitää perusteltuna pesän vähävaraisuuden taikka velalliseen tai konkurssipesään kohdistuvien selvitystarpeiden vuoksi. Konkurssiasiamies määrää julkisselvittäjän, joka konkurssiasiamiehen valvonnassa ja kuluvastuulla selvittää konkurssipesän.

Julkisselvityksen ja erityistarkastuksen kohteeksi on valittu konkurssseja, joissa on ollut syytä epäillä törkeitä talousrikoksia, saattohoitoa ja konkurssien ketjuttamista. Vakavimmat tapaukset on näin pystytty saattamaan esitutkintaan.

Julkisselvitysten määrä on kehittynyt seuraavasti:

Aloitettut ja päätetyt julkisselvitykset

Vuosi	aloitetut	päätetyt
2005	53	2
2006	68	7
2007	47	22
2008	47	15
2009	81	19
2010	65	28

Oikeusministeriön kanssa sovittu tulostavoite oli vähintään 60 - 70 uuden julkisselvityksen käynnistäminen. Tulostavoite saavutettiin.

Pesänhoitajien vapauttaminen tehtävästään

Konkurssipesän pesänhoitajien vapauttamiseen tehtävästään ei ole viime vuosina ilmennyt aihetta yhtä usein kuin konkurssiasiamiehen toiminnan alkuaikoina. Kertomusvuonna ei pesänhoitajia ole tarvinnut vapauttaa pesänhoitajan epäillyn rikoksen vuoksi.

Konkurssiasiamiehen aloitteesta pesänhoitajia on vapautettu tehtävistään seuraavasti:

Tehtävästään vapautetut pesänhoitajat

Vuosi	vapautetut pesänhoitajat	pesien lukumäärä
2007	6	10
2008	6	9
2009	5	63
2010	6	14

Vapauttamisperusteena on kertomusvuonna ollut esteellisyys, sopimattomuus, laiminlyönti ja asianajotoiminnasta luopuminen.

Vuodesta 1996 lähtien konkurssiasiamiehen aloitteesta on vapautettu yhteensä 120 pesänhoitajaa 322 konkurssipesästä.

Koulutustoiminta

Kertomusvuonna on panostettu erityisen paljon konkurssipesän hoitajien koulutukseen. Konkurssiasiamiehen toimisto järjesti omana koulutuksenaan kaksi suurempaa koulutustilaisuutta, toisen Helsingissä ja toisen Tampereella. Koulutuksen aiheet käsittelivät ajankohtaisia konkurssiteemoja ja hyvää pesänhoitotapaa koskevia konkurssiasiaihin neuvottelukunnan suosituksia. Tilaisuuksiin osallistui yhteensä yli 170 pesänhoitajaa.

Tämän lisäksi toimiston virkamiehet ovat toimineet kouluttajina koulutuslaitosten ja yhteistyökumppaneiden koulutustilaisuuksissa. Koulutuksen aiheet ovat liittyneet ajankohtaisiin konkurssiasioihin, yrityssaneeraukseen ja talousrikoksen torjuntaan.

Konkurssiasiamiehen toimiston edustajat ovat toimineet kouluttajina seuraavasti:

Konkurssiasiamiehen toimiston antama koulutus

Vuosi	koulutustilaisuudet
2007	32
2008	26
2009	36
2010	20

Kansainväliset yhteydet

Konkurssiasiamiehen toimisto on ylläpitänyt aktiivisesti kansainvälisiä suhteita ja on osallistunut seuraavaan tilaisuuteen:

- International Association of Insolvency Regulators, IAIR, vuosikonferenssi, Dublin, Irlanti, 20.-23.9.2010, Eeva Arko-Koski, Harri Hämäläinen.
- International Exchange of Experience on Insolvency Law (IEEI) Eleventh Colloquium, Praha 19. – 21.5.2010, Eeva Arko-Koski.

Konkurssiasiaain neuvottelukunta

Konkurssiasiamiehen apuna toimiva konkurssiasiaain neuvottelukunta kokoontuu yhdeksän kertaa. Neuvottelukunta uudisti realisaatiosta annetun suosituksen sekä antoi lausunnon konkurssilakityöryhmän mietinnöstä. Neuvottelukunnan kokousten ja uudistustyön sihteereinä ovat toimineet Konkurssiasiamiehen toimiston virkamiehet.

5. Henkilöstö

Vuonna 2010 toimiston henkilökuntaan kuului konkurssiasiamies, toimistopäällikkö, kuusi konkurssiylitarkastajaa ja kaksi sihteeriä. Näissä tehtävissä ovat vuoden aikana työskennelleet:

konkurssiasiamies	Eeva Arko-Koski
toimistopäällikkö	Harri Hämäläinen
konkurssiylitarkastajat	Mika Heinonen 1.5.2010 alkaen Petri Hirsimaa Tuomo Kare Antti Kurikka Pekka Pulkamo Auli Suominen vs. 30.4.2009 asti Marina Vatanen
osastosihteeri	Anneli Rauhaniemi
toimistosihteeri	Saana Lehto vs 29.3.2010 alkaen Tiina Narvanne vv. Alma Sunnari vs. 18.1.2010 asti

Toimiston henkisten voimavarojen hallintaa ja kehitystä kuvaavat tunnusluvut ovat kehittyneet seuraavasti:

KONKURSSIASIAMIEHEN TOIMISTON HENKILÖSTÖVOIMAVARAT	Toteutunut 2008	% osuus	Toteutunut 2009	% osuus	Toteutunut 2010	% osuus	vert. ed. v.
1.Henkilöstömäärä, rakenne ja kulut							
henkilötyövuodet (sis. työllisyysvaroin palkatut ja korkeakouluharjoittelijat)	10,5		10,0		9,8		-0,2
henkilöstömäärä	12		11		11		0,0
naiset	6	50,0	6	54,5	5	45,5	-1,0
miehet	6	50,0	5	45,5	6	54,5	1,0
vakinaiset	10	83,3	8	72,7	10	90,9	2,0
naiset	5	41,7	4	36,4	4	36,4	0,0
miehet	5	41,7	4	36,4	6	54,5	2,0
määräaikaiset	2	16,7	3	27,3	1	9,1	-2,0
naiset	1	8,3	2	18,2	1	9,1	-1,0
miehet	1	8,3	1	9,1	0	0,0	-1,0
kokoaikaiset	12	100,0	11	100,0	11	100,0	0,0
naiset	6	50,0	6	54,5	5	45,5	-1,0
miehet	6	50,0	5	45,5	6	54,5	1,0
osa-aikaiset	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0,0
naiset	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0,0
miehet	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0,0
keski-ikä	47,7		48,4		45,8		-2,6
naiset	47,7		48,3		44,6		-3,7
miehet	47,7		48,4		46,8		-1,6
yli 45-vuotiaiden osuus henkilöstöstä tehty työajan osuus säännöllisestä vuosityöajasta %	75,0		81,8		63,6		-18,2
	77,5		80,4		82,3		1,9
kokonaistyövoimakustannukset €/vuosi	879 730		895 047		864 932		-3 %
tehdyn työajan palkat,% osuus palkkasummasta	80,0		82,3		82,5		0,3
välilliset työvoimakustannukset	316 233		309 992		294 435		-5 %
ja niiden % osuus tehdyn työajan palkoista	56,1		53,0		51,6		-1,4
2.Työhyvinvointi							
työtyytyväisyysindeksi							
vaihtuvuus							
lähtövaihtuvuus % (ulkoiset päätyneet palvelussuhteet)	0,0		0,0		18,2		18,2
tulovaihtuvuus % (ulkoiset alkaneet palvelussuhteet)	0,0		8,3		18,2		9,9
työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyminen % henkilöstöstä	0		0		0		0,0
sairauspoissaolot, työpäivää/htv	1,9		1,9		2,9		1,0
työterveyshuolto, €/htv	*		49,8		403,5		711 %
3. Osaaminen							
koulutustasoindeksi	6,4		6,4		6,5		0,1
naiset	5,8		5,8		5,7		-0,1
miehet	7,2		7,2		7,2		0,0
koulutuksen pituus, työpäivää/koulutettu	3,0		2,3		3		0,8
koulutuspanostus, työpäivää/htv	2,6		0,9		1,8		0,9
koulutus ja kehittäminen, €/htv	1995,4		901,5		1613,89		79 %
henkilöstön arvo, €	8 641 583		8 550 960		9 831 616		15 %

* terveydenhuollon palautukset ovat suuremmat kuin kulut

6. Tilinpäätösanalyysi

Toimintamenoissa palkkojen osuus on yleisen palkkatason nousun myötä entisestään kasvanut. Erityistarkastusten kustannukset nousivat 476 915 euroon. Muut menot pysyivät vuoden 2009 tasolla.

Tulostavoitteiden saavuttaminen

Edellä on jo käsitelty julkisselvitykseen ja erityistarkastuksiin liittyviä tulostavoitteita.

Julkisselvitysten laadullisista tuloksista on laadittu raportointimalli ja julkisselvitysten tulokset raportoidaan kuluvalta vuodelta ministeriön kanssa sovitussa laajuudessa.

Yhdessä konkurssiasiaain neuvottelukunnan kanssa on uudistettu hyvästä pesänhoitotavasta annettuja suosituksia.

Konkurssin asianosaisille on annettu ohjeistusta ja neuvontaa henkilökohtaisena neuvontana, osallistumalla neuvotteluihin ja velkojainkokouksiin sekä järjestämällä kaksi hyvää pesänhoitotapaa koskevaa koulutuspäivää.

Konkurssiasiamiehen toimiston edustajat ovat toimineet jäsenenä ja sihteerinä konkurssilain tarkistamista valmistelleessa työryhmässä. Työryhmä on laatinut mietinnön konkurssilakiin ehdotettavista muutoksista. (OM Mietintöjä ja lausuntoja 73/2010)

Konkurssiasiamies on osallistunut talousvaikeuksissa oleville yrityksille tarkoitetun maksuttoman Talousapu-neuvontapalvelun käynnistämiseen ja kehittämiseen ja toimii jäsenenä palvelun ohjausryhmässä.

Konkurssiasiamies on käytettävissään olevin keinoin pyrkinyt edistämään tuottavuushanketta sähköisen konkurssipesien hallinnon valvontajärjestelmän (KOVA) luomiseksi.

Ministeriön kanssa sovitut tulostavoitteet on saavutettu erityistarkastusten määrää lukuun ottamatta.

7. Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma

Konkurssiasiamiehen toimiston sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tilaa on arvioitu valtiovarain controller-toiminnon laatimaa suppeaa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan viitekehikkoa soveltaen.

Sisäisen valvonnan arvioidaan toimivan Konkurssiasiamiehen toimiston toiminnan laajuuteen ja laatuun sekä riskeihin nähden asianmukaisesti.

Kehittämistoimenpiteitä vaativana kohteena on tullut esille johtamisen ja työntekijöiden ohjauksen selkiyttäminen.

8. Allekirjoitus

Helsingissä 2.3.2011

Konkurssiasiamies

Eeva Arko-Koski